

Exkurze do Památníku Auschwitz-Birkenau

V úterý 5. května 2015 jsme se studenty 5. ročníku a skupinkou studentek 3. A navštívili Památník Auschwitz-Birkenau v polské Osvětimi. Památník byl zřízen již krátce po druhé světové válce na místě největšího nacistického koncentračního a vyhlazovacího tábora a jeho smyslem je především uchovávat trvalé svědectví o zločinech nacistického režimu. V letech 1940-1945 zde zahynulo asi 1 100 000 lidí z mnoha zemí Evropy, převážně Židů. V současnosti přijíždí do památníku asi 1 500 000 návštěvníků z celého světa ročně a ti jsou nadějí, že zločiny nebudou zapomenuty.

I dnešní příchozí vstupují do tábora Auschwitz I branou s děsivým nápisem „Arbeit macht frei“, procházejí po cestách, kudy se pohybovali vězni i jejich mučitelé, vstupují do budov a místností, kde živořili a umírali lidé. Existenci a zmar těchto lidských bytostí připomínají hromady věcí, které si deportovaní do tábora dovezli, ale nikdy už je nepoužili, a které již nacisté nestihli odvézt do Třetí říše -

nádobí, brýle, protézy, kufry se jmény a adresami majitelů. Zvlášť tísnivé pocity vyvolávají tuny lidských vlasů a tisíce párů bot. Těžko si lze představit, co prožívali lidé trestaní v podzemních celách bloku 11 bez světla, vzduchu, jídla či možnosti se posadit a co ti, kteří se ocitli spolu se stovkami dalších v uzavřené místnosti určené k údajné desinfekci.

Také druhá část prohlídky začíná pohledem známým z fotografií a filmů – pohledem na zděnou bránu se strážní věží, za níž se otevírá rozlehlý prostor bývalého tábora Auschwitz II - Birkenau. Zde se nachází pověstná dlouhá rampa lemující slepou železniční kolej, odkud většina lidí, kteří vystoupili z vagonů na přepravu dobytka, zamířila rovnou do plynových komor. K jejich troskám krácejí po stejné cestě návštěvníci i dnes. Z více než tři stovek vězeňských baráků je do současnosti zachováno jen několik. Umožňují vytvořit si částečnou představu o životních podmínkách těch, kteří při tzv. selekci po příjezdu dostali alespoň nějakou šanci na přežití.

Téměř vše je na těchto místech našťastí jinak než před sedmi desítkami let. Přes množství turistů je tu jen tichý ruch, přichozí provázejí klidné hlasy průvodců. V ostatných drátech nebzučí elektrický proud, volná prostranství dávno zarostla travou a v jarním slunci září pampelišky. Žádný křik, špína, zápach. Přesto jako by tu stále nějak byly. Stromy v blízkosti bývalých krematorií čerpají živiny z popela zavražděných, čas od času nacházejí zaměstnanci na ploše tábora zbytky rozdrčených nespálených lidských kostí. Hrůznost nacismu dodnes žije v paměti přeživších. A stále zůstávají otázky: Jací lidé se stali vykonavateli rozkazů o likvidaci „nepřátel Říše“? Čím byli tito lidé jiní než my a lidé kolem nás?

Za PK dějepisu Eva Veselková